

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Українська мова є не лише засобом комунікації, а й одним із ключових символів національної ідентичності та культурної спадщини. У сучасному світі, де домінують міжнародні мови, українська стикається з численними проблемами та викликами, які ставлять під питання її розвиток та збереження. Серед цих викликів – необхідність поширення української в усіх сферах життя, від освіти та науки до медіа та бізнесу, а також підтримка її конкурентоспроможності на міжнародній арені [1, 2].

На тлі війни, інформаційних впливів та соціальних змін українська мова потребує додаткових зусиль щодо її захисту та популяризації як всередині країни, так і за її межами. Важливість мовного законодавства, якісного медійного контенту та інтеграції в цифровий простір стає особливо актуальною в сучасних реаліях [3]. Водночас, мовні стереотипи, проблема суржику та складність зберігання мови в українській діаспорі ускладнюють процес її розширення та зміцнення позицій.

Цей аналіз проблем і викликів, які стоять перед українською мовою сьогодні, дозволяє глибше зрозуміти необхідність скоординованих дій для забезпечення її стійкості та повноцінного розвитку.

Науковці та дослідники зазначають, що існують такі сучасні проблеми української мови:

- Недостатнє використання української мови у повсякденному житті: Хоча українська є державною мовою, значна частина населення у великих містах та окремих регіонах продовжує спілкуватися російською [6].

- Змішування мов і суржик: Використання суржику залишається поширеним явищем, особливо в побуті, що впливає на чистоту та правильність мови.

- Мовна асиміляція українців за кордоном: Міграція призводить до того, що українці за кордоном поступово втрачають навички рідної мови, особливо молодь, яка інтегрується в нове мовне середовище [5].

- Проблема престижності української мови: Для багатьох українців українська мова досі асоціюється з "побутовою" мовою, а не з мовою бізнесу чи науки, що знижує її статус серед частини населення [1].

- Захист української мови в публічній сфері: Відсутність належного контролю за виконанням мовного законодавства веде до нерівномірного використання української мови в публічних місцях, зокрема в сфері обслуговування [4].

- Недостатня кількість українськомовного контенту в медіа та Інтернеті: Українська мова недостатньо представлена в медіа, кіноіндустрії, цифровому контенті та популярній культурі, що ускладнює її популяризацію серед населення.

- Якість викладання української мови в освітніх закладах: Проблеми з методикою та ресурсами для навчання української мови в школах та університетах призводять до низького рівня володіння нею серед випускників [6].

- Виклики глобалізації для української мови: Поширення англійської мови як мови бізнесу, науки та технологій ставить українську мову перед викликом збереження власної конкурентоспроможності та адаптивності в міжнародних сферах [3].

Виходячи з описаних проблем, існують наступні виклики сьогодення для української мови:

- Дотримання та імплементація мовного законодавства: Виконання законів про державну мову є викликом, особливо у сфері обслуговування та в освітніх закладах, де інколи бракує належного контролю [4].

•Збереження мови в умовах інформаційної війни: Війна на сході України та російська пропаганда становлять загрозу мовній ідентичності, сприяючи нав'язуванню чужих мовних практик у деяких регіонах [5].

•Конкуренція з англійською мовою: Зростаюче значення англійської як мови науки, бізнесу та інтернет-комунікації створює потребу в балансі між знанням іноземних мов і підтримкою української [1].

•Створення якісного українськомовного контенту: Популяризація української мови в медіа, кіно та соцмережах є необхідною для підвищення її привабливості серед молоді та залучення нових аудиторій.

•Розвиток української мови в цифровому просторі: Виклик полягає у створенні програмного забезпечення, інтерфейсів та інших цифрових продуктів українською мовою.

•Подолання стереотипів щодо престижу української мови: Важливо змінювати суспільні уявлення, які ще залишаються з минулого, де українська мова розглядалась як "другорядна", зокрема в професійних сферах [2].

•Підтримка української мови серед діаспори: Забезпечення доступу до української освіти та культурних ресурсів є необхідним для збереження зв'язку з рідною мовою серед українців, які проживають за кордоном [5].

•Використання української мови в науці та техніці: Розширення наукової та технічної літератури українською мовою залишається важливим викликом для підвищення її значущості в цих сферах та зменшення залежності від іноземних джерел.

В цих тезах були розглянуті актуальні проблеми, які впливають на розвиток та збереження української мови сьогодні, та виклики сьогодення, що вимагають скоординованих зусиль на державному та суспільному рівнях для підтримки та розвитку української мови, зміцнення її позицій у різних сферах життя та популяризації серед нових поколінь.

Література

1. Гриценко П.Ю. Мова і суспільство: постколоніальні виклики для України. Київ: Видавництво Академії наук України, 2014.
2. Масенко Л.Т. Мова і політика. Київ: Видавництво "Наукова думка", 2004.
3. Тараненко О.О. Сучасна мовна політика в Україні та проблеми розвитку української мови. "Мовознавство", 2018.
4. Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", 2019.
5. Рада Європи. Звіт про мовну політику та захист мовних прав в Україні. Страсбург, 2020.
6. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України. Соціологічні дослідження мовної ситуації в Україні, 2021.

Семиволос Максим

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Кобелєва Д.Л.

Державний біотехнологічний університет

УКРАЇНЬСЬКА МОВА: МІЖ МИНУЛИМ І МАЙБУТНІМ

Мова є унікальним інструментом культури.; це є суспільне і соціальне явище. Мова функціонує, розвивається лише у суспільстві і є найнеобхіднішою умовою сутності людини, живе, функціонує в мовленні усному чи писемному.

Відомим українським педагогом В. Сухомлинським свого часу було сказано, що: «мовна культура це живодайний корінь культури розмовної, високої, справжньої інтелектуальності. Щоб правильно розмовляти і писати, треба прагнути до удосконалення своїх знань, набутих раніше, треба любити українську мову і свою справу».